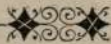

AMICULU FAMILIEI.

Diuariu Socialu **Beletristicu si Literariu.**

Vorbiti, scrieti romanesce
Pentru Domnedieu!
G. SIONU.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PROPRIETARIU, REDACTORU si EDITORU

NICULAE FEKETE NEGRUTIU.

GHERL'A

IMPRIMARIA „AURORA” p. A. TODORANU
1882.

Bibl. Univ. Cluj
Nr. 1118-1023

Sibiu
1.215

MICHAEL HALL

Division of Social

Department of Literature

P 183

Library of the
Central University Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

183

279056

Sumariulu „Amicului Familiei.“

CURSULU VI. — ANULU 1882.

I. Poesii.

1. Fortun'a	1.
2. 3. La Anulu nou. — Am iubitu	7.
4. 5. In Albumulu teu. — La Neli	9.
6. 7. Dóue visuri. — Miniatura	10.
8. Anulu vechiu si Anulu nou	12.
9—11. Ern'a. — Cum nu-i anim'a mea tare?	12.
Am fostu si eu	16.
12. 13. Stéu'a mea. — Viná érna	17.
14. Nu mai vine	18.
15. 16. La Statu'a lui J. Heliade Radulescu. — Remasu bunu	23.
17. La tine	25.
18. 19. Da si nu. — Unei cochete	27.
20—22. Lelisióra gura dulce. — Ochi cá diorile frumóse. — Nu voiú spune	31.
23. Suvenirulu unui visu	34.
24. Dorintie	36.
25. D-rei Corneli'a P....	40.
26—28. Cum te-am cautatu. — Hei! copila copilitia. — Nóptea	42.
29. La Diu'a lui	47.
30. Rosboiulu in centr'a sórelui	51.
31. Visulu mieu	52.
32. Ah! déca lumea	56.
33. La Pasci	60.
34. Trei dragutie	62.
35. Toastu la o nunta	65.
36—38. Murgule. — Verisiórei mele. — La ea.	67.
39. Aprilu	70.
40. Toastu la cununi'a unui amicu	71.
41. Unu visu	76.
42. Pe dumbrav'a	78.
43. Cântecu de primavéra	82.
44. Cânteculu unui poetu	83.
45. Repriviri	87.
46. 47. Asié díce badea mieu. — Copil'a din strainatate	93.
48. Barbatulu catra muierea rea	94.
49—51. 10 Maiu. — Cà-ci am iubitu! — Taci tu oachisiu	101.
52—54. Suvenire. — Dorulu meu. — Uità mama	108.
55. E o datina nebuna	116.
56. Inaintea portretelor M. L. Regele si Regiu'a Romaniei	119.
57. Copil'a catra fluturu	123.
58—60. Te-a uitatu. — Lasatí-me in pace. — Am doritu	129.
61. Pe unu biletu	130.
62. Das Lied von der lateinischen Race	131.
63. Mánzulu si Ép'a	132.
64. Imperatés'a Lumei	133.
65. La Beatrice	147.
65. 66. Sperantiele miele. — Máncu-ti guriti'a	149.
67. 68. Asia-i. — In doru	153.

69. 70. Mi-am facutu din tine dieulu. — De-oiu incepe si io-a plânge	157.
71. 72. Unu sfatu. — Eu 'ti vorbiám	162.
73. Privire	166.
74. Ovrimu	172.
75. Doi orfelini	176.
76. Carmen Sylva	179.
77. Poesi'a si Politic'a	184.
78. 79. Sarutam'asiu eu cu ele. — Anim'a mea-i-o fortarétiá	185.
80. Recunoscinti'a	188.
81. Ceasulu reu	196.
82. 83. Pierdutám ce-am iubitu. — Pe-unu negru momentu	198.
84. Sperantiele miele	200.
85—87. Doin'a mea. — Congresulu studentiloru. — Toastu la unu banchetu	206.
88. Dómn'a Lenca	209.
89. Pro si contra	210.
90. Lui Michailu Dracinschi	215.
91. 92. Cátu de multu te potu iubi. — De mi-ar' sci	217.
93. Din viéti'a de inyetiatoriu	219.
94. Problemulu deslegatu	222.
95. La Ea	228.
96. Vedu	230.
97. Prefatia la Poesiile lui T. V. Pacatianu	232.
98. Petru Brancu	233.
99. Asiu dori	238.
100. Unu visu	243.
101. La Flor'a	246.
102. Se te uitu	248.

II. Novele. Romane. Schitie. Piese teatrale.

1. Oglind'a unei fete fara vedere. — Noveleta	2.
2. Doi nefericiti. — Novela. — 13. 21. 29. 37. 49. 57. 72. 85. 97. 104.	
3. Le'a séu Amoru si Onóre. — Romanu — 18. 33. 42. 53. 63. 78. 89. 101. 109. 123. 141. 150. 160. 169.	
4. Resbunarea — Drama — 24. 32. 41. 61. 77. 88. 99. 107. 120. 138. 148. 157. 166.	
5. Pripitu dar' nimeritu. — Noveleta. — 68. 173.	
6. Contraste — Schitia — 117.	
7. Serman'a Doca — Noveleta — 176.	
8. Visulu Dochiei. — Poemá dramatica — 180. 192. 199.	
9. Dreptatea ambla cu capulu spartu. — Novela. — 181. 201. 218. 229. 235.	
10. Poesi'a si Pros'a vietiei. — Schitia — 189.	
11. Buchetulu de vióre. — Schitia. — 197.	
12. Verfulu cu doru. — Novela. — 213. 225.	
13. Pester'a Ialomitiei	241.

III. Studii sociale si literarie.

1. Románii din Rumeli'a	8. 16.
2. Statistic'a Casatoriei	9. 66. 154.
3. Datinele poporului romanu la inmormentari	93.

4. Caritatea	116.	V. Viore si Scanteiutie 11. 19. 26. 116. 154. 163. 210.
5. Igien'a perului	130.	VI. Umoru si Satira 11. 27. 55. 210.
6. Uritulu	130.	VII. Revista 19. 34. 46. 70. 83. 95. 103. 115.
7. Despre importantia scolei in genere etc.	145.	VIII. Feliurimi. — Diverse sciri, Notitie folositoare si
8. Inaugurarea scolei „Carmen Sylva“ la Sinai'a	165.	Glume. 131. 155. 163. 175. 211. 223. 231. 239. 247.
9. Matronele romane	171.	Teatru romanu la Beiusiu 144.
10. Regin'a Romaniei si Dora d'Istria	184.	Adunarea generala a Asociatiunei transilvane 186.
11. Prim'a inrigire a prunciloru	194.	O frumoasa serbare scolara 187.
12. Florile	207. 220. 237.	<i>Afara de ace'a:</i> Gacituri de totu soiulu, Numele
13. Sentiabilitatea musicale a poporului romanu	216. 227.	Abonantiloru, Post'a Redactiunei, Anunciuri literarie si
IV. Diverse Notitie enciclopedice	11. 26.	alte amenunte.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nr. 1
Anulu VI
1882.

Gherla
1/18
Ianuarius.

FAMILIULU

Apare in 1 (13) si 15 (27) a fie-carei lune.
Preținlu de prenumeratiune pre unu anu e 5 fl., pe unu semestru 2 fl. 50 cruceri, pentru Romani'a si Tierile latine
pre unu anu 13 franci — lei noi, pre unu semestru 7 franci — lei noi.

Fortun'a.

E di de vera stralucita

Pe culmea verde unu pastoru
Privindu la turm'a sa iubita.
I-si cânta 'n flueru alu seu doru.

Dar' muntii, ceriulu, sóre, radia.
S'ascendu de-odata 'n negri nori;
Vezduhulu suma, schinteiezza.
Umpléndu paméntulu de fiori.

Pastorulu inse n'are frica.
Prin fulgeri trece suridiéndu;
In vale sta colib'a-i mica.
Si 'n ea l'ascépta-unu angeru blându.

Unu angeru blându, a sa muiere,
La sinu cu altu scumpu angerasiu.
Ce sei 'ndulei ori ce durere
Cu zimbetulu seu dragalasiu.

T. Severinu, 1881.

Acolo intra cu gradure

Pastorulu, de mândrie plinu;
Pe-afara — a iadului mugire ...
In casa-unu raiu suride linu.

* * *

Fortune grele-adesu se-aréta
Pe ceriul vietii omenesci.
Ce vinu, cá mórtea 'nfricosiata.
Cându nici cu gândulu nu gândesci.

Ferice-atunci de cine are
In codrii verdi colib'a sa,
Si 'n ea unu angeru dulce, care
Ori ce dureri sei aliná.

Dar' vai de-acelu ce ratacesce
Prin lume singuru cu-alu seu doru,
Ne-afându limanulu ce-lu doresce,
Ne-avéndu unu cuibu micu, seutitoru.

P. Dulfu

Oglind'a unei fete fără vedere.

— Noveleta. —

Epistol'a întâia.

Scump'a mea amica! Ceri epistole dela mene, — dela mene serman'a fêta fără vedere, — dela mene a carei'a mâna ratacesce pribéga prin nóptea nesfêrsita! — Nu ti-e frica de tonulu duiosu a scrisorilor mele? Nu te temi ca o se-ti insusiesci din ele naturelulu meu melancolicu?..

Tu esci fericita, scump'a mea, — pentru ca tu vedi. A vedé ceriulu azuru cu miriadele de stele, a vedé frumós'a lumina a sórelui si variatele colori ale câmpului, — oh. Domnedieuulu meu! ce cugetu transportatoriu, ce lucru frumosu póte fi acest'a!

E dreptu ca si eu inca amu gustatu acésta fericire; dar' abia erámu de diece ani cându mi-amu pierdutu vederea. Acum'a-su de douedieci si cincide ani. Chiar' cincispredece ani au trecut de cându s'au intunecatú tóte in giurulu meu!... Inzadaru inceren a-mi reimprospetá in memoria minunile naturei. Amu uitatu totulu.

Sêmtiu odorulu rozci si prin pipaitu î-i gârescu si form'a; dara colórea ei cea atâtu de audata, carei'a se aseména femeile frumóse: 4-o amu uitatu si nu-su in stare de-a mi-o reaminti. Unu viersu deprimetoriu resuna pururea la ureli'a mea: Sermanei órbe nu i-e permisa vederea rumsetialoru naturei!

Prim acésta intunecime grósa, in care 'mi atacesce cugetarea, strabate aórea câte-o radia de lumina... Medicii dicu ca acést'a provine din inghesuirea sângelui; si acésta impregiurare î-i îndreptatiesece la óre-cari sperantie. Zadarnica illusiune! Ace'a care, acum de cincispredece ani, e lipsita de lumin'a, ce strabate intregu rotogolulu pamântului, nu mai póte reaflá lumina decátu in ceriu!

Eri s'a stêrnitu in mene unu sêmtiu deosebitu. — Orbecându prin chilia, mi s'a impiedecatu mân'a intr'unu objectu... Oh! sum segura ca n'ai gâci ce a fostu objectulu acel'a... Inchipuesce-ti: Stámu inaintea unei oglinde. Me-amu asediatu in faci'a ei si mi-amu diresu cu cochetaria perulu. Oh! câtu asiú fi doritu se me vedu!.. se affu ca frumósa-su!?... ca pielea asia mi e de alba precátu mi e si de fina; si ca óre fru-

mosi-su ochii ce lucescu sub lungele mele pleópe?...

De câte ori ni s'au spusu in pensionatu, ca diavolulu se infacișiéza inaintea feteloru tenere, déca acestea se cauta mai indelungatu in oglinda. Oh! déca ar' fi venitu si la mene domnulu Satanu, s'ar' fi insielatu amaru, pentru ca eu totu nu l'asiu fi potutu vedé.

Intrebi in pretiuita-ti epistola, care chiar' acum mi-o cetira, — ca dreptu e cumca bancrotulu unui bancaru a ruinatu pre parentii mei? — N'amu auditu nemica despre acést'a si nici nu póte fi dreptu. — Parentii mei 'su avuti si nu numai ca me provedu cu celea de lipsa, dara procura inca in abundantia si totu ce-mi póte face óre-care placere si distractiune. — Ori încatrâu pipaescu, pretutindeni 'mi da mân'a numai de catifea, de matase si de flori... La mésa mi se aducu celea mai alese mâncari. Sum incungiuurata de totu ce se póte dice bunu, frumosu si pretiosu. Si prin unu mare, scump'a mea amica, adoratii mei parenti trebe ca se bucuru de o stare materiale brillanta.

Serie-mi scump'a mea amica, déca mai ai vre-unu sêmtiu de compatimire pentru serman'a ta amica lipsita de vedere!

Epistol'a a dou'a.

Déca ai sci, scump'a mea amica!.. Oh! câtu me vei ríde... Vei cugetá ca amu imbeunitu, — ca dimpreuna cu vederea m'a parasitu mentea!...

Amu unu adoratoriu!

Da, scump'a mea! eu fêt'a cea fàrà de vedere amu unu adoratoriu chiar' asia de devotatu si oftatoriu cá si adoratoriulu celei mai frumóse prinsese. — Ce vréi mai multu? Amorul orbu nu mi-a datoritu óre si mie, celei fàrà vedere, unu adoratoriu?

Cum s'a introdusu in cas'a nóstra nu sciú... Pentru ce a venitu la noi si mai puçinu o potu gâci... Cene-i elu — voiú sci-o mai târdíu. — Totu ce-ti potu spune e ca eri a siediutu la

mésa de-a stâng'a mea, si s'a portatu cu deosebita prevenintia față de mene.

— Domnulu meu — 'lu agrăii eu — acum amu pentru prim'a data onóre de domni'a-ta.

— Ai dreptu, domnisióra, — dara pre parentii domniei-tale i-i cunoscu mai de multu.

— Primesce sincera-mi salutare, déca scii apretiií dupa meritu pre acesti ómeni buni.

— Nu numai pre densii i-i stimezu si iubescu in cas'a acést'a, — disè elu cu dulcétia.

— Oh! replicai eu repede — da si altu-ceneva 'ti place d-tale in cas'a nóstra?

— Da. — domni'a-ta! — disè elu.

— Eu!? — Ce vréi se dici cu acést'a?

— Ca — te iubescu.

— Pre mene!? Domni'a-ta se me iubesci pre mene?

— Cu passiuine.

— Domni'a-ta dara esci petítoriu!?

— Da.

La cuvintele aceste amu inrositu. — Elu a tacutu profundu.

— Domnedieule! — Cátu de pe neasceptate 'mi descoperi acést'a domnulu meu! — bálábí eu.

— Oh! da nu ti-au tradatu-o acést'a privirea, mișcarea si tóta portarea mea?

— Se póte, dar' eu sum órba, domnulu meu! La o féta fàra vedere nu se curiséza asia cá la alte femei.

— Ei, — si hotaresce aici lips'a vederei! — disè elu cu unu tonu profundu si plinu de adoratiune. Ce-mi împórta ca tí-su intunecati ochii? Au nu ai domni'a-ta talia svélta, picióre mici, âmbletu gratiosu, peru lungu, față cá lebed'a si mâni cá zapad'a?

'Si finisè deja vorb'a, — dar' eu totu audiámu inea smetulu cuvintelorú lui.

Asia dara, — cum disè elu, — amu o talia svélta, picióre mici, peru frumosu, față si mâni albe... Oh! amic'a mea, inaintea fetelorú tenere unu petítoriu, care le descrie atátu de frumosu nurii e numai unu simplu amoresatu; dar' inaintea unei fete fàra vedere elu e mai multu, e — o oglinda.

— Cum domnulu meu, — continuá-i eu, — da asia-su de frumósá.

— Abia amu potutu apropiá realitatea.

— Si ce vréi se facu eu cu amorulu d-tale?

— Se-lu adapostesci la anim'a d-tále si se-mi devini consórta.

La cuventele acestea amu eruptu intr'unu risu cu hohotu.

— Cum se póte, — ce-ti vine in mente, domnulu meu! strigai eu... Casatoria intre unu barbatu cu ochi si o féta fàra vedere, unirea dilei luminóse cu nóptea intunecósa! — Nu! nu! parentii mei suntu avuti. Mie nu mi e uríta viéti'a solitara, — voiú se remànu féta, pururea féta.

S'a departatu fàra de-a mai díce unu singuru cuventu... Totu atát'a. Amu aflatu dela elu ca 'su frumósá!... Nu sciu pentru ce, dara mi se-impare ca 'mi place încátuva de oglinda mea.

Epistol'a a trei'a.

Oh! Scump'a mea amica; câte de tóte amu de a-ti impartasi câte de tóte se intempla aici sub sóre!... Asculta ce se intempla cu mene; si cându 'ti scriu acestea síróie de lacrimi inunda ochii-mi intunecati.

La câteva'a dile dupa convenirea mea cu strainulu, pre care m'amu indatinatu alu numí oglind'a mea, mē préâmbalam prin gradina radiemata de braçiulu mamei micé, cându de-odata venirà pentru man'a mea. 'Mi se imparù cá viersulu servitórei, care chemà pe mauf'a, erá cam turburatu.

— Ce necasu-i, mama draga, — intrebài eu, preste voi'a mea venindu in confusiune.

— Nici unu necasu, féta mea, — de securu cev'a visitatori.

— Nu te retii dara — mergi de-i primesce.

Mam'a, cu buse reci cá ghiaçi'a, 'mi atinse fruntea: — si apoi audii sunetulu pasiloru grabiti.

Abia a disparutu mam'a mea, cându mi s'a imparutu cá audu ceva viersuri in vecini. Doi muncitori vorbeiau intre sené. Ei se credeau singuri. — Scii amic'a mea ca atotupotintele cându ne lipsesce de unu sémtiu, ca si o desdaunare óre-care cu atátu mai multu ni le desvólta pre cele alalte: si cel fàra vedere aude mai bene decât acel'a a carui'a privire strabate. Nu pierdui nici unu cuvèntu din convorbirea lorú, desí vorbeiau incetinelu.

— Sermana familia! Ce lovitura! — disè unulu. Éra 'su aici esecutorii.

— Sí domnisióra nici nu bânuesce nemicu.

— Nu scie serman'a, ca se folosescu de

orbi'a ei, cá se o faca se se simtíesca fericita.

— Cum asié?

— Totu ce atinge ea cu mân'a e numai catifea si metasa; numai ca metasa e ponosita si catife'a e fãra lustru. — La mеса o tienu cu mâncari alese si sermanei nu-i trece nici prin mente ca ascundu deinaintea ei miseri'a; si totu la aceasi mеса mam'a si tatalu ei adese-ori nu se satura nici cu pâne uscata.

Oh! amic'a mea, poti se fi in stare de-a pricepe durerea mea!? Au abusatu de orbi'a mea, pentru de-a me face fericita. M'au proveditu cu tóte in abundantia, pâna ce ei insii s'au luptatu cu lipse si neajunse. Oh! acést'a e intru adeveru abnegarea cea mai sublima a iubirei parentiesci. Potévoiu resplati cându'va parentieloru mei acésta datoría nemesurata si nemarginita.

Epistol'a a patr'a.

N'amu spusu nimeni ca amu rescuitu acestu secretu durerosu. Mam'a ar' desperá, déca ar' scí, ca a fostu zadarnica tóta silinti'a de-a ascunde deinaintea mea miseri'a lor. Me prefacu a crede ca suntemu fórt bogati, dara m'amu hotaritu se-i mântuescu.

Domnulu Edmondu, — asié se chéma adoratoriulu meu, — a venitu din nou la noi; si Dumnedieu se-mi ierte peccatulu, amu inceputu a-i cocheta.

— Si acum ai pentru mene acéasi propensiune cá si in trecutu.

— Da, — respunsè elu. Te iubescu, pentru cá esci fórt frumósa si modesta.

— Dar ce talia amu?

— Svélta si sulegeta cá tresti'a.

— Oh! da fruntea cum mi-e.

— Lata si neteda cá fildisiulu.

— Intru adeveru?

Si amu eruptu in risetu.

— Ce te face atátu de vesela?

— Mi-a venitu cev'a in gându. Scii ce? Domni'a-t'a esci oglind'a mea. Eu me vediu in cuvintele d-tale.

— Mi-ar placé, scumpa fetitia, déca me-ai primí de oglind'a perpetua a d-tale.

— Si ai vré acést'a?

— Da, — asiu dori a fi oglind'a fidela a

d-tale si a reflectá tóte virtutile si calitatile eminenti ale d-tale. Fii consórtá mea! Amu puçina avere; nu vei suferi nici o lipsa si me voiu nisui a te face fericita.

La audiulu acestoru cuvinte, cugetai la parentii mei, pre cari maritându-me i-asiu scapá de o sarcina grea, si a caroru miseria o-ar' putea aliná multu unu ginere cu stare buna.

— Déca me asiu invoí a-ti fi consórtá, — respunsè-i eu, — ti-asiu casiuna mare superare pentru ca nu te asiu poté vedé nici-cându.

— Ei! — oftá Edmondu, trebuie se-ti facu o descoperire.

— Vorbesce.

— Dupa exteriorulu meu, sum unu prumeu vitregu alu naturei. Nu amu nici façia frumósa, nici faptura svélta, nici pelitia curata; si in urma cá se se umple pâna de-asupr'a mesura nefericirei: versatulu mi-a brasdatu fãra mila trasurile façiei.... Vei aflá dara ca eu luându in casatoria o féta fãra vedere o facu numai din egoismu, cà-ci fetele cu ochi luminati totu nu me-aru poté iubi nici-când.

I-amu intinsu mân'a mea.

— Nu sciu ca óre nu esci preste mesura rigurosu façia de d-ta însu-ti, dara eu te affu bumu si sinceru: iá-me dara asié cum sum baremi nu-mi va abate nemica gândulu dela d-t'a; — amicétia d-tale va fi o cetate splendida si beneintarita in desertulu noptiei mele perpetue.

Bene am facutu séu reu, nu sciu scump'a mea; dara prin acésta ajutu pre parentii mei; si poté ca si orbecând se fi nimeritu calea cea buna.

Epistol'a a cincea.

'Ti multiumescu de sincerele tale urari si gratulari. Da, sum maritata acum de dóue luni, si sum cea mai fericita miere din lume. Nu amu nici o dorentia. Barbatulu me adoréza, parentii me iubescu; si nu me caiescu ca sum órba, cà-ci Edmondu vede pentru noi amendoi.

In diu'a cunuciei nóstre, oglind'a mea, — asia-lu numescu pre elu, — cu promptitudine benevoitória mi infaçiasià exteriorulu meu de mirésa. Dela elu amu affatu ca vestmentulu meu celu albu a fostu fórt bene croitu si ca mi-a statu fórt bene cunun'a. Unde vei mai aflá o oglinda atátu de fidela?

Sér'a ne preâmblamu împreuna prin gradina, unde prin elu admiru florile, pre cari densulu m'a invetiatu se le cunoscú dupa mirosulu loru. — pre paseri dupa cântecu si pómele dupa gustu. — Câte odata mergemu si la teatru, unde densulu cu esplicatiuni ingeniose 'mi presenta totu ce peliti'a de pre ochi nu-mi lasa a vedé. — Oh! ce-mi pasa mie ca elu e urítu, — nu sciu eu acum ca ce e frumosu si ce e urítu, — numai ace'a sêmtiescu ce e bunu si amabilu.

La revedere, scump'a mea amica, bucurate si tu de fericirea mea!

Epistol'a a síésea.

Sum mama, scump'a mea amica, — amu unu angerasiu de fetitia si nu o potu vedé! Cei ce o vedu dicu ca e fientia adorabila si ca e cea mai fidela copia viua a mea; si eu nu me potu desfatá in ea! — Domnedieule! Cátu e de puternica iubirea materna! Amu abdisu, fâra celu mai micu regretu, de vederea ceriului azuru si a floriloru frumóse, si de privirea soçiului si parentiloru mei si a tuturoru acelor'a cari me iubescu, — *daru mi me potu liniscei cá se nu-mi vedu pre fetiti'a mea!* — Oh! déca ar' cadé si numai pre unu minutu de pre ochii mei acelu velu intunecatu, care 'mi impiedeca vederea, cá se-mi vediu copil'a baremi cá pre lumin'a fulgerului ce dispare intru-o secunda, — oh! câtu asiu fi de fericita! . . . Asiu fi mândra de ea in tóta viéti'a mea!

Edmondu intru acést'a nu-mi póte servi de oglinda. Indesiertu 'mi totu spune ca miculu ingerasiu are plete blonde cretie si ochi mari lucitori; indesiertu 'mi descrie surisulu ei dulce si buzele-i purpurii: ce-mi ajungu tóte acestea . . . Nu-mi potu vedé fetiti'a, cea atátu de adorata, cându 'si intinde spre mene manutiale-i delicate.

Epistol'a a sieptea.

Barbatulu meu e unu adevratu angeru! — Afla scump'a mea, ca fâra cá se sciu eu cev'a, elu me euréza acum de-unu anu de dile. Si elu însusiu este mediculu meu . . . elu, care in tene-retia s'a retrasu dela acésta cariera pentru ca erá prea sêmtitoriu, — care inse acum in tempu scurtu si-a însusitu tóte cunoscintiele unui oculistu specialistu numai cá se me póta scóte pre

mene din starea deplorabila in care me aflámu de atát'a tempu.

— Angerulu vietiei mele! — 'mi disé elu eri, — scüi ca amu sperantia . . .

— Se fia cu potentia?

— Da, — acele cataplasme cari ti le-amu aplicatu su pretestulu de-ati face mai fina si mai frumósa faci'a, erau preparative la o alta operatiune multu mai insemnata.

— La ce operatiune?

— La indepartarea pelitiiei ce-ti impiedeca vederea.

— Si nu-ti va tremurá mân'a?

— Nu, pentru ca mi-o va indreptá anim'a.

— Oh! — dísei eu imbracisíndu-lu, — tu nu esci omu, tu esci unu angeru, angerulu indurarei.

— Oh! scump'a mea, — 'mi respunsé elu, — imbracisíéza-me inca odata, cá se mai gustu pre unu momentu acésta illusiune.

— Ce vréi se dici cu ast'a?

— Ace'a ca, cu ajutoriulu lui Domnedieu, nu preste multu vei vedé.

Si atunci?

— Atunci me vei vedé asia cum sum in realitate: unu nemene urítu si scârnavu.

La cuvintele acestea, unu cugetu repentinu 'mi trecú prin creri, asemenea unui fulgeru prin nóptea intunecósa.

— Domnúlu meu! — dísei eu redicându-me, — déca nu credi amorului meu, — déca poti avé si numai banuiala ca eu ori si cum ti-ar' fi faci'a, nu ti-asiu fi róba perpetuu-credin-tiósá: atunci me lasa in acestu neantu, in acestu intunerecu vecínicu, — Nu mi-a respunsu nemicu, — dara mi-a strínsu cu taria mân'a. — Operatiunea erá se se esecute preste o luna, precum 'mi spusé mam'a.

'Mi venirá in mente descrierile audíte despre barbatulu meu. — Mam'a mi-a spusu ca e ciupitu de versatu, — tatalu meu dícea ca e cam plesiugu, ér' doic'a díce ca e betranu.

Ca e ciupitu de versatu, nu face nimicu: acést'a e urmarea unui morbu nefericitu, care póte ajunge pe ori cene. Ca e cam plesiugu, ace'a dupa Lavater, e semnulu inteligentiei. — Da, ca e betranu, de ace'a 'mi pare reu; cá-ci déca dupa cursulu naturei, elu va murí inaintea

mea, voiú avea prea puçinu tempu pentru de-ai manifestá iubirea mea. — Róga-te pentru mene, scump'a mea amica, pentru ca de mi-a ajutá Domnedieu, cene scie, óre nu voiú poté preste puçinu tempn se-ti cetescu insa-mi pretiuitele tale epistole.

Epistol'a cea diu urma,

Oh! scump'a mea amica, nu-ti aruncá privirea la sfêrsitul acestei epistole, înainte de-a cetí inceputulu ei... Impartasiesce-te si tu in durerile mele, in întórcerea sortiei si in bucuriale mele, intoema precum au urmatu acelea un'a dupa alt'a. — Operatiunea s'a executatu adi 'su dóue septemani... O mâna tremurânda s'a apesatu pre ochii mei... Amu sbieratu cumplitu... Apoi mi s'a imparutu ca vedu sórele, lumîn'a, culorile. Dupa ace'a ér' au pusu bandagia pre fruntea mea ardiênda. — Me-amu vindecatu! me-amu vindecatu! Si acum nu mai aveamu lipsa decâtu inca de puçina pacientia si curagiu. Edmondu mi-a redatu bucuriale vietiei.

Dara óre se-ti descoperu tie, — amu comissu o nesocotintia!... Amu calcatu mandatulu medicului... Elu nu o va aflá nici-cându... Alt'mintrea acum amu trecutú preste ori-ce primejdia. — Mi-au adusu fetiti'a cá se o sarutu. Doic'a o tienea pre genunchii scí. — Mama! — me agrafi copil'a, intr'unu tonu dulce. Si eu nu amu fostu in stare de-a resiste... Mi-amu redicatu bandagiale!

— Copila mea, oh! câtu esci de frumósa, te vedu! — strigai eu.

Doic'a 'mi acoperi ochii cu repediune; dara eu acum nu me mai aflámu singura intru intunecimea mea: acésta façia angerésca ce s'a intiparitu afundu in memori'a mea, 'mi luminá de aici înainte nóptea vietiei mele.

Eri me imbracá mam'a. Tempu indelungatu se întórserà pe lângá meuc. 'Mi dederu un vesmêntu frumos de metasa. — perulu 'mi undulá pre façia strínsu in bucle. Cându fusei gata cu toalet'a mam'a 'mi dise:

— Lapeda bandagiale!

O amu ascultatú. — Amu aruncatu bandagiale; si desí erá pe diumatate intunerecu in casa, totu mi se imparú ca nici-cându nu amu vediutu cev'a asié de frumosu.

'Mi strinsei la anima copil'a, pre mam'a si pre tatalu meu....

— Acum ai vediutu pre toti, nu mai pre tene ins'a-ti nu.... 'mi dice tatalu meu.

— Da pre barbatulu meu! — strigai eu, — unde e barbatulu meu?

— S'a ascunsu, — dise mam'a.

Atunci 'mi veni in mente uritiunea lui: capulu lui plesiugu si façia-i ciupita de versatu.

— Bietul iubitulu meu Edmondú, — disei eu, — viðe numai înainte, — mai frumosu e elu pentru mene, decâtu tóte frumsetile lumei.

— Inainte de ce te-ai intêlni cu barbatulu teu, — continuá mam'a, — desfátéza-te in tene ins'a-ti, — cauta-te numai in oglinda; te poti cautá câtu de indelungatu fâra de nici unu pecatu, cà-ci multu tempu nu te-ai vediutu in ea.

Amu implenitu cu placere acésta dorentia a mamei mele, cu atâtu mai vêrtosu ca încâtu'va si eu inca erámu curiósá.... Déca sum uríta... Déca si uritiunea façiei mele au tainuitu-o de inaintea mea, cum si-au tainuitu miser'i'a loru! — Me conduserà la oglinda, si eu erumpsei intr'unu strigatu de bucuria pentru ca: eu tali'a mi svêlta, façia-mi rosa si ochi-mi farmecatori, erámu intruadeveru fôrte frumósa.

Dara nu me potai cantá in linisce, pentru ca oglinda se miscá neincetatu si façia mea se reflectá in ea cá si cum ar' jocá de bucuria.

Cautá-i dara la spetele ogliindii, se vediu ce o misca neincetatu.

Atunci esi de dupa oglinda unu teneru frumosu, cu faptura atletica, cu ochi mari negri si eu imbracaminte eleganta.

Vediêndu-lu amu rositu, pentruca fusei atâtu de nebunateca inaintea unui strainu....

— Nu te confundá nemicu, — dise mam'a, — cauta numai câtu esci de frumósa, — alba si rosa la façia.

— Mama! strigai eu.

— Ia privesce numai aceste braçe minunate!.... Sí, fâra de a se gená câtusi de puçinu 'mi sufuleá pâna in cóte mánecile vestmentului.

— Dar mama, pentru Dumnedieu! — disei eu — ce cugeti, inaintea unui strainu?

— Unu strainu? ca dóra acésta e oglinda ta.

— Nu despre oglinda vorbescu eu, ci despre domnulu acest'a.

— Ei! strigà mam'a — nu te gená nici de câtu de densulu, caci elu e barbatulu teu.

— Edmondu! strigài eu.

Pasii inainte cá se-lu imbracisiez.

Apoi ér me retrasèi... Asié erá de frumosu elu si asié de fericita eu. — In orbi'a mea l'amu iubitu numai din confidenti'a ce aveam in elu... Acum inse, mi se aprinse anim'a spre unu amoru nou, care inca mai multu l'au maritu marinimi'a acestui barbatu, care se descriesese pre sène-si, prin toti cei ce l'a incungiuratu, cá si unu barbatu fórte uritu, numai pentru cá se me mângài si liniscescu si eu in orbi'a mea.

Edmondu ingenunchià inaintea mea; — ér mam'a 'si sterse lacremile si me impinsè in braziale lui.

— Cátu esti de frumósa! díse barbatulu meu, cá farmecatu.

— Lingusítoriule! — dísei eu cu ochi plecati in josu.

— Nu sum lingusítoriu. Si pâna ce eramu singur'a t'a oglinda, totu ast'a ti-o díceamu..... si éca vedi ca si colleg'a (aretà spre oglinda) inca impartasiesce opiniunea mea.

La anulu nou.

Domnssiórei * * *

Ce se-ti tramitu eu óre — iubita copilitia!
Presentu de anulu nou.

Ai vré póte o salba si fluturi pre bertitia.
Ori vre-unu frumosu tablou?!

Ori póte — ascepti cu dreptulu se-ti scriu o poesia
Eu, ce me tienu poétu.

Din florile-ti de gratii se-adunu cu maestria
Unu dragalasiu buchetu?!

O, ierta-me copila! nu me simtiescu in stare
Se cautu in ochii tei.

Me temu viéti'a-'ntréga asiu trece-o 'n contemplare
Privindu pierdutu in ei!

Ce se-ti sciu dar' trimite — iubita copilitia!

Fia, chiar bagatelu?
Nam auru néci avere — seracu e-al teu haditia —
Seracu cá vai de elu! —

Dar' sciu! — ti tramitu doru-mi si tener'a-mi sentire
Si anim'a din senu!

Inchina-le tu ins'a-ti — cá dulce suvenire —
Poporului românu!

Am iubitu!

Intrebu frundi'a-ee de vènturi preste muntii si preste vai
Se arunca, de ce plânge vediendu goli adi ramii sei?
Si-mi raspunde: cá-am iubitu!

Intrebu paserea ce sbóra preste lucr'a vescedita
De ce 'n sborulu ei respânde asié plangere — amarita?
Si-mi raspunde: cá-am iubitu!

Intrebu codrulu cu-alui riuri, muntii 'nalti si vatea — adênce
Floricie'a de pe ripe, bradulu celu din vérvu de stânca —
Ce dorere le-a lovit?

Si tacerea loru profunda par' cá-'n taina 'mi sioptesce:
Astfelu totu aici in lume — pléca fruntea si palesce
De-a pierdutu ce a iubitu!

Suspinându me 'ntorecu in sinu-mi se masuru alui dorere
Si se-i tindu ilusii noue, inca-unu paiu de mangaiere,
Si 'ndesiertu me-am nevoitu . . . -

La 'ntrebarea mea doiósa cá ce doruri 'lu apasa?
Audu numai doue vorbe — ce totu sinu-mi turburase:
Am iubitu!

Am iubitu! — amara vorba — vai de sinulu ce sioptesce
Vai de anim'a sermana, care tóte le simtiesce
Numai ea-ar' sci se mesóre, numai ea ar' potea se spuna
Cátu a plânsu diu'a la sóre câtu a plânsu nótea sa luna.

Tulghesiu 18 Oct. 1881.

V. B. Muntenescu.

Românii din Rumeli'a.

În mersul ascendent al progresului uman, au fost, la diferite epoci, diverse invenții și reforme în felurite ramuri ale științei: și astăzi este necontestabil ca cestiunea naționalităților ține primul rang, că alta data cestiunea religiei. Noul sistem guvernamental al Europei exploatează această cestiune, cându că mijlocu cându că scopu, spre a influența, că prin o forță puternică, asupra mersului evenimentelor. Că exemple recente pe scenă politică avem unificarea Germaniei, precum și cea a Italiei, realizate în urmă unora lupte sângeroase și îndelungate.

Împinse de pretensiuni analoage, câteva din popoarele Orientului, și specialmente Grecii și Bulgarii — acești din urmă numiți pe nedreptu Slavi — lucră din toate puterile lor spre a figura mai numeroși decâtu sunt pe scenă politică. Spre acestu scopu unii și alții tragu în modu arbitraru în partea lor rasă română și, până eri înca, rasă albanesă.

Aceste silințe pôte că facu onoare acestora rase, dar' ori ce omu care gândesce bine și care se respectă nu-și pôte astăzi renega națiunea, originea, chiar' deca ar' fi cele mai înjosite, — gândindu-se că sârcea și viitorulu fie-carei națiuni sunt în mâinile Providenței, precum atesta istoria universală.

Ori ce omu care-și renega originea și limba maternă nu numai trebuie consideratu că tradatoriu, dar' e și mai de desprețuit decâtu unu renegatu, și, asié fiindu, trebuie escisu din sinulu societății civilizate. Totu asié este și cu acei ce se laudă neconținutu cu trecutul lor și gloriă strămoșilor lor, pe cându ei nu posedu nici virtutile nici calitățile lor. Sântu multi din aceștia cari, mândri de trecutul lor, considera pe Români din Turci'a că pre nesce paria.

Dar' Românii, desprețuindu pe acești presintioși, nu trebuie se rosiésca de originea lor.

Cine este acela care, studiendu istoria, nu șie că acești Români, cari formăza astăzi o poporațiune mai multu de 800,000 ómeni, și cari sunt impartiti prin totă peninsula Balcanilor, se întindeau, acum câțiv'a ani până în Atic'a? Cine nu șie că ei sunt descendenți directi a resboinicilor acelora regiuni triumfante a Romei, stăpân'a lumii, cari, în urmă unora grele dar' gloriose batalii, au devenitu invalidi (milites reterani) și colonisati, la diferite epoci, au primitu dela senatul Romei și dela generalii sei eroici, că recompense a faptelor lor istorice, partea cea mai bogată, cea mai fertilă a provincialoror stăpênite și

mai alesu în regiunea Pindului. Astfelu asediați acești Romani serviau de fortarietă încontr'a ori carei invasiuni straine. Totă lumea șie partea activă ce au luat u acești bravi veterani în nenorocitele resbele intestinale a Romanilor sub domni'a competitorilor Iuliu Cesaru, Pompeiu, Octavianu și Antoniu.

Asigurați de protecțiunea a Metropolei, acești Romani se îngriau puținu de viitoru. Ei duceau o viață nomada și resboinică, — se ocupau mai multu de-a cresce vite, precum se întempla în parte și astăzi, — negligeau literatur'a că militarii din toate timpurile. De ace'a ei n'au lasatu o limba scrisă descendentilor lor.

Dupa invasiunile succesive a diferitelor triburi barbare în timpul mării navaliri a popoarelor din Orientu: Huni, Vandali, Goti și Mongoli: și dupa luarea Romei de barbari, acești Romani au fostu izolati și parasi sârței lor. Ei trăiau imprasciați ici și colo, totdeauna cu caracterulu lor independentu, cu toate că au avutu se tréca prin diferite peripetii. Cea mai mare parte se retrageau în casu de trebuința pe vârfulurile aprópe inaccesibile ale munților vecini, unde duceau o viață nomada, pastrând astfelu neatínse obiceiurile și moravurile lor primitive.

Sub domni'a imperatului Iustinianu, ei au începutu a parasi munții și a se stabili prin vale și orășie. Mai târziu au ajunsu a se grupa și a formă centruri de populațiuni numeroșe, până ce în cele din urmă au creatu unu Statu independentu cu o administrațiune copiată de pre a Metropolei. Este probabilu că la această epocă ei au fostu numiți Vlachi, cuventu geticu care însemnéza nomadu seu aperatoriu, afara numai deca această denominațiune nu derivéza dela Walaen.

În seculu alu treisprezicelea, Romanii se înmultisera și se întinsera astfelu încátu ajunsé până a se eliberá de jugulu bulgaru la care erau supusi de puțină vreme. Cându Bulgarii au fostu cu totulu nimiciti de Vasilie Macedoniculu supranumitu Bulgaroetonul, Romanii și-au întinsu imperiulu lor dela Dunare până la Morea de o parte, și de cealaltă dela Adriatic'a până la Traci'a. În timpul domniei celebrului lor rege Ioanu Asanu, Romanii dupace luara Varna cu asaltu, amenințara chiar Constantinopolulu.

Dar de atunci câte evenimente neprevédute, deca judecamu dupa istoria obscură a evului mediu, n'au venitu se modifice de susu până josu situațiunea politică a acestui poporu!

(Va urmá.)

In albumulu teu . . .

(Strofe de anulu nou).

In albumulu vietiei tale, amu gasitu o mândra flóre,
Rumena cá auror'a, suava cá ceresculu sóre;
Pretiuíta cá rubinulu, cá lumin'a unei dîle.
Sânta cá o sarutare pre fruntea unei copile.

Dupa-o lunga cercetare, amu cetitu pre-a ei petale:
— „Floricele sêu stelutie de vedi in a vietiei cale.
Trecu cu diu'a, pieru cu nóptea. . . ! Numai singura iubirea
Ce se nasce- 'n piepturi june, nu vede nici-cându perirea.“

„Si-amu cetitu: — Omu-'n viétia, de cându nasce pâna móre
Anim'a-i de multe-'n lume mai in totu momentulu dóre :

Ori si ce dorere inse, dupa câtu-va timpu încéta,
Dar' dorerea diu iubire nu se curma nici-odata!“

In albumulu vietiei tale, pentru noulu anu ce vine
Lasu! cá se scriu dóue viersuri, si cá suveniru le tiène:
Calea vietiei fia-ti lunga . . . si se fia preserata
Cu a fericirei flóre, ce de-o lume e cercata . . . !
Si iubirea-ti se cuprinda: simulu unui neamu din lume
Mare cându-va — si adi tare: „Românu verde“ i a lui nume.

Ioanu-Nitiu Macaveiu.

La Neli . . .

Chiar' si Domnedieu demanda
Cá „se ne iubim“ . . .
Dêca vremu cá-'n cea lume
Fericiti se fimu! . . .

Oradea M. 1881.

Oh dar' eu a fi ferice,
Si aici . . . voiescu;
Pentru-ace'a-asia ferbînte —
Draga, te iubescu! . . .

Fl. Selageaun.

Statistic'a casatoriei.

I.

Ne-amu indatinatu a vorbi reu despre casatoria.

Casatori'a a devenitu o tema pentru glume usiore,
cari se stravestesc in cântece, in caricaturi si adese in
drame.

Nu voimu se ne facemu apologeticii casatoriei, cá-ci
nu e de lipsa.

Inse cugetamu a nu fi fâra de totu interesulu esa-
minarea cestiunei cu ajutoriulu unor documente serióse
si intru-adeveru sciéntifice.

Vomu vedé ast'felu dêca acêsta institutiune sociále
merita tóte acelea defaima cu cari au fostu atinsa de
unii filosofi misantropi si alti contrari mai puçinu inver-
siunati dar' totu atâtu de nedrepti.

II.

Unu doctoru de renume, ranume Bertillon, au de-
monstratu destulu de evidentu, cá tóte relele cari bân-
tuescu omenimea sunt mai aspre pentru celibatari decátu
pentru insurati.

Mórtea este mai grabnica: bôl'a si nebuni'a mai
dese; ispitirile urite, crimele si sinuciderile se ada-
postescu mai usioru la simulu barbatului singuraticu, de-
cátu la acêla care 'si gasesce in cerculu familiei sale
spriginulu si mângaierea.

Dêca are prunçi — presentia loru potentiaza ac-
tiunea sanetósa a legaturilolu casatoriei.

Dêca devine veduvi: — elu reia curundu condi-
tiunile rele in cari traia inainte de-a se fi casoritu, ba
inca le mai agravezá pre acelea.

Reulu este mai micu dêca i-au remasu copii. —
Dêca n'are copii, positiunea lui devine multu mai rea
decátu erá cea dinainte de casatoria.

Éta care este, in resumatu, tabloulu generalu ce
ne presenta comparativu celibatariei, barbatii insurati si
veduvii.

Acêstea nu suntu inclupuri sedi, ci espresiunea
chiara a cifreloru.

III.

Se studiamu antâiu mortalitatea in fie-care din cele
trei stari civile.

Éta ce aflamu cu privire la barbati.

La fie-care din vârstele vietiei, dela douedieci de
ani pâna la betraneti'a cea mai adênea, moru mai multi
flâcâi (celibatari) decátu ómeni insurati de ace'asi etate.

Asia dela 25 pâna la 30 mortalitatea este aprópe
de dóue ori mai mare la flâcâi decátu la barbati casa-
toriti (10 flâcâi si numai 6 casoriti moru din câte 1000
de barbati).

In tóte celelalte vârste se observa diferentie analóge:
asia d. e. dintre 1000 de barbati casatoriti, de 45—50
ani, moru 11, precându din veduvi si celibatari de ace'asi
etate moru 20; si asia mai departe.

Dêca barbatulu insuratu devine veduvu, positiunea
lui e mai rea decátu erá ace'a dinainte de-a se fi insu-
ratu, — mai alesu dêca acêst'a i se intempla cându e
inca teneru. Asia dintre 1000 veduvi in etate de 25—30
ani moru 22. O mortalitate de trei si diumatate ori
mai mare decátu a acelor'a caroru le traiescu femeile;
— chiar' asia de mare câtu e de mare si mortalitatea
acelor'a cari se insóra in etate de 55—60 ani.

Acêsta mortalitate grozava a veduviloru este inca
si mai mare in vârstele precedenti. Ea se micúsioreza cu
vêrst'a, asia incátu cei veduviti la betranetie moru aprópe
in ace'asi proportiune cá si flâcâii betrani.

Este inse si o exceptiune dela regulele de mai susu. Si acést'a e cu privire la barbati mai teneri de 20 ani. In acést'a etate prea frageda casatori'a este periculósa. Barbati casatoriti prea de teneri moru intru-o proportiune enorma, care aréta destulu de lamuritu cumca densii inca nu-su de casatoria (din 1000 de casatoriti in etate de circa 20 ani moru 50 insi, precându din 1000 flăcâi de ace'asi etate nu moru decâtu 7 insi). Vomu aretá mai in urma ca acestea morti mai tóte provinu din oftica.

Se trecemu acum la femei.

Cu privire la femei inca aflamu acelea-si legi, inse mai puçinu rigurose si impunetóre.

Mortalitatea veduveloru intrece, in tóte vârstele, pre a femeiloru maritate; si acést'a prima regula este identica cu ace'a care o aflamu cu privire la barbati.

Asia din 1000 veduve in etate de 25—30 ani moru 17 inse, precându din 1000 femei cu barbatu, de ace'asi etate, moru numai 9 inse.

Acést'a deosebire urméza regulatu din vârsta in vârsta, desi cu tempulu se micúsioreza.

Inse mortalitatea feteloru trece prin alternative surprindietóre. Inainte de 25 ani, ea este puçinu mai mica decâtu a femeiloru maritate (8 mórte in locu de 10). Póte ca periculele celei de-ántáia nasceri este caus'a acestei cresteri momentane a mortiei femeiloru maritate. Dela 25 ani pericolulu de mórte nu cresce pâna la 50 ani, — precându la fetele din acést'a etate cresce fórte repede, asia ca pre la vârst'a de 45 ani intrece chiar' mortalitatea veduveloru si apoi o intrece necurmatu pâna la celea mai adénci betránetrie.

De-aici se vede lamuritu ca desj veduvi'a este rea pentru femei, — ea totu nu e asia de periculósa pentru ele cá pentru barbati. Femeile se potu lipsi mai usioru de barbati decâtu barbati de dênsele. Dara si pentru ele cá si pentru barbati totu mai buna stare sociala e casatori'a decâtu celibatul.

(Va urmá).

Dóue visuri.

Din unu somnu greu de cu sêra
— Ce-i mai bunu cá ori si cându —
Nu sciu dupa ce mişcare
M'am treditu; dar' cum? — ridiéndu!

De ce-amu risu — ve spunu indata
Ascultati: In visulu meu
Angerii pe aripóre
M'au dusu par'cá-'n Elyseu.

Si acolo vediui roze.
Riuri, pomi, gradini ceresci;
Si de-o parte auditám
Cântece dulci, ingeresci.

Dupa ce vediui totu raiulu
Cu intregulu lui odoru
Pre paméntu ér' me aduse
Angerii pre braciulu loru! — —

Si-audiendu acestea — plânsámu,
Cá-ci voiú se fiu isolatu
De o flóre, flóre d'alba
Ce pre paméntu o-amu lasatu!

1880.

Abia visulu acestu mândru
Cu placere revocându.
Din nou somnulu me cuprinde;
Me desceptu ér': cum? . . . plângundu!

De ce-amu plânsu — ve spunu indata
Ér' amu mái avulu unu visu,
Si 'n acést'a cá si-'n cel'a
M'au dusu ángerii 'n Elyssu . . .

Si si-acum'a vediui roze.
Riuri, pomi, gradini ceresci;
Si de-o parte auditám
Cântece dulci, angeresci; —

Dar' in fine mie'mi spuse
Angerasii suridiendu:
— »Ai se remáni aci june
Nu te ducemu pre paméntu!«

Sim. P. Simonu.

Miniatura.

Se jóca copilulu cu unu fluturelu,
Unu puiu de gáina mi-'lu ie dela elu;
Plânge copilasiulu, fuge agítatu
Se pêrasca mamei puiuulu resfaçiatu!
Ce ti-e fiulu mamei? ah! ce te-a aflatu?
Fluturelulu mama! unu puiu l'a-apucatu!
Se-ti íea fluturelulu, cum a cutezatu?
Vino cá se batemu puiuulu deranatu! —
Si mergu princu si mama puiuulu a cautá.

Dóue sêntieminte -'n peptu le palpitá:
Se vedea pre sine mum'a-'n fiulu seu
Suspinándu gândesce: ah! bune Dumnedieu!
Óre cum trecura tempii aurei
Cându venámu pre rose si eu fluturei!?
Pána mum'a ast'felu in trecutu cautá
Uita copilasiulu ce i-se întéplá;
Pána-o lacrimióra 'n ochii ei scipia,
Zimbindu copilasiulu fluturi noi prindea.

Simeonu P. Desseanu.

Diverse Notitie.

— Din tóte scientiale. —

Inceputulu anului in diferite tempuri. — Acum e datina generala de-a se socoti inceputulu anului din diu'a de 1. Ianuariu. Dar' n'a fostu totu-deaun'a asia. Epocole inceperii anului au variatu fôrte multu la diferitele popóre. — Unele incepeau anulul la 25. Decembre, serbarea Craciunului adeca aniversarea nascerei lui Isusu Christosu. — Altele la 25. Martie, diu'a Bunei Vestiri. — Altele la 11. Maiu, diu'a redesceptarei naturei. — In Franci'a, pre la 755, anulul se incepea dela 1. Martie; sub Carolu celu mare, in diu'a de Craciunu; sub regii Capeti, in secululu 12 si 13, la Pasci, adeca intru-o di care variã in fie-care anu. — In 1663, unu edictu alu lui Carolu IX, a fiesatu inceputulu anului la 1. Ianuariu. In Angli'a s'a adoptatu acelasiu terminu la 1752. — Anulu religiosu alu Evreiloru incepe cu lun'a Nisan, la ecinuoctiulu de primavéra, aniversarea esirei din Egi-petu.

In privinti'a casatoriei codicele „Mateiu Basarabu“

(din Români'a) dispune intre altele: — „Póte barbatulu se-si certe muierea inse pe lucru adevveratu si pe drep-tate. Si inca se o bata cu vina, dar' atunci cu mesura, se nu o prea tréca. — „Cându barbatulu 'si bate mu-ierea cu vrajmasie si preste mesura, ea póte cere des-partirea: inse se fia fostu batai'a asia de mare încátu femeia abia se fi potutu scapá viua. — „Cu vrajmasie este lovitur'a facuta cu toiagulu in obrazu séu in capu, séu bataia pâna se va sfarmá lemnulu séu se va pro-duce cu densulu rane. — „Nu se chiama barbatulu vraj-masiu muierei, cându o va bate numai odata. — „De o va bate cu pumnulu séu cu palm'a, câtu de multu si câtu de desu, ace'a nu se chiama vrajmasia.

Fructele si legumele degerate. Pómele si legumele, cartofii si ouale, cari au inceputu a se degerá, se strica fôrte usioru. Pentru de a nu se stricá trebuie se se móie acelea intr'unu vasu cu apa in care s'a topitu câte 30 grame de sare la câte o litra de apa.

Vióre si Scãnteintie.

Cându nu mai ai prieteni cându fratele te-uresce,
Cându sor'a nu te vede, cându tatalu te gonesce,
Cându tiér'a-ti da esilulu, cându insusiu Dumnedieu
Trimite pe vicelanulu, ispita-ti dumnilu teu.
Atunci nenorocite, la mait'a ta alérgea,
Ca nimenea pe lume nu va poté se-ti stérgea
Siróiele cu lacrimi de care esci scaldatu;
Iubire cá la mama la nimeni n'amu aflatu!
Palátulu séu colib'a se-ti fia locuintia,
Se mori in chinuri grele, se mori in biruintia,
Se fi séu Christu séu Iud'a, séu rege séu chlãu,
O mama nici odata nu-si lasa fiulu seu!

* * *

Unu meseriasiu bea in tóta Domineca nótea, si apoi in de-manéti'a urmatoria re'ntorcându-se acasa beatu 'si batea femeia cumplitu. Acést'a urmă regulatu in tóta septemán'a. — Intru-ace'a femeia deveni mama. Barbatulu urmă si mai departe a se imbatá in tóta Dominec'a nótea; dar' Lumea demanéti'a intrá in linisce la cas'a sa si se culcá séu se apucá de lucru. — Femeia se mirá de acést'a imblândire repede a barbatului seu; si intru-o di 'lu iu-trebã: Cui are de a multiemi ca acum nu o mai bate. — Barbatulu aretându spre leaganulu pruncului, disé, intr'unu tonu linu si dulce:
— Esci mama! . . .

* * *

Strainii potu se-mbrace
Haine de cari portu Români, dar' nici cum nu-si potu preface
A loru facie bosumflate, chipulu loru celu de strainu
In a nostre facie mãndre, in alu nostru chipu de romãnu.

Barbatiloru! Déca voiti a cunoşce pre o femeia: Studiati-o
din o departare respectabila; — pentru ca apropiându-ve de ea:
ve va cuceri anim'a si ve va influintiã judecat'a.

Cându mi-e ochiu-nlacramatu
Si-alu meu peptu suspina, geme de-o durere fôrte cruda.
Vréu cá nime se me véda, vréu cá nime se me-auda. —
Cându durerea pre omu face lacrimi, ofturi a versá
Atunci in singuratate multu i-i place-a se atlá.
Cá se plãnga in ticiéla, cá se plãnga-n liniscire.
Pentru densusu este ast'a cea mai mare multiemire . . .

O parte a vietiei nóstre o petrecemu sperându lucruri ne-realisabile. — alt'a amagindu-ne si desamagindu-ne; si o a trei'a cându-ne ca nu amu senutu a face usu de momentele de fericire si bucuria pre cari ni le-au intinsu trecutul. — A trecutului este cânti'a, a prezentului amagirea si desamagirea si a venitoriului speranti'a. — Caus'a ca nu potemu fi deplinu fericiti in acést'a viétia e ca asceptamu dela pamentu ce nu se afla decâtu in ceriu si poftinu dela omu ce nu ne póte da decâtu Dumnedieu.

Umoru si Satira.

Risulu este — dupa Rabelais — singurulul semnu distinctivu intre omu si animalu.

Rideti dara amabile cetitóre si onorabili cetitori a rubricei acesteia, — rideti câtu ve tiene gur'a; cá-ci acést'a e unu mijlocu prin care dejucati teori'a lui Darwin asupr'a originei nóstre. Noi ne-amu ingrigi de materia pentru risu pre sém'a d-vóstra, numai si d-vóstra

ve ingrigiti de materia pentru voia buna pre sém'a nóstra.

* * *

Cele cinci vocale pentru risu — Unu glumeti de-ai nostri, facu urmatori'a distinctiune de cinci specii de risu, basata pre cele cinci vocale ale alfabetului: risulu in **a**, in **e**, in **i**, in **o** si in **u**.

Risulu în a, e risu finu, provocatu de o bucuria sufletesca si insemnéza: ah! ah! ah! câtu e de frumosu, câtu e de placutu!

Risulu în e, risu veselu, provocatu de-o isbucnire si insemnéza: eh! eh! eh! ce veselu, ce delicatu!

Risulu în i, e risulu mișcarei, provocatu de prostie si insemnéza: ih! ih! ih! câtu e de amasantu, câtu e de ridiendu!

Risulu în o, e risu francu, provocatu de negliobia si insemnéza: oh! oh! oh! câtu e de simplu, câtu e de prostu!

In fine risulu în u, e unu surisu simplu, provocatu de unu cuvântu cu două sensuri si insemnéza: uh! uh! uh! se întielege . . . nu e reu.

Presenti'a de spiritu. — Petru celu mare, tiarulu Rusiei, visită în anul 1706, orasiulu Kiew, si se incortelă la archimandritulu Romanu. — La mēsa serviau numai calugari: si cu serviciulu deosebitu alu tiarului erău in-

sarcinați doi calugari betrâni. Celu mai betrânu, cu perulu albu că zapad'a, eră insarcinatu se ingrigiesca că imperatului se nu-i lipsesca beuturile. Dara betranulu eră atât de neindemânicu în serviciulu seu că paharnicu, încâtu resturnă o talia incarcata cu pahare pline pre hainele tiarului, pre cari le uda preste totu. — Infuriatu Petru celu mare sari cu pumnulu redicatu spre a pedepsi pe calugaru pentru acēsta nebagare de sēma. Betranulu inse nu-si pierdū nici pe unu momentu presenti'a de spiritu, — se trasē unu pasiu indereptu si redicându-si drēpt'a disē cu o voce serbatorēsca: — „Nu cu picatur'a, ci in imbelsiugare că acestu vinu se se reverse beneventarea cerēsca asupr'a marelui nostru tiaru! Domnedieu va sfarmă si va face prafu pre inimiciū sēi că si pre aceste pahare, cari se afla in bucati la picioarele sale!” — Imperatulu a trebuitu se surida de iscusinti'a si intieptiunea cu care betranulu a sciutu se scape din positiunea sa fatala; si intindiendu-i mân'a lu numi de archimandritu la Petschorek.

Anulu vechiu si anulu nou.

1881 — 1882.

Dragi români! priviti dispare
Inca-unu anu de grea încercare,
Dupa elu mergu incarcate
Mii de cara cu pecate:
Si in urma-i plângu cumpăta
Cei, pre cari i-a zdrobitu.

Mergi betrâne în calea-ti lunga
Mii de gânduri se te-ajunga.
Si se plângi, se te bocesci
Mila în veci se nu întălnesci, —
Că-ci si tu-ai lasatu pre multu
Copii inca si — cartuti! . . .

Mergi si în lume se nu-ncapi
Cum multi de-ai natiunei capi
Neci unu anghiu nu-si mai gasescu
In vre-unu sufletu românescu.
Mergi — ba stăi, si iă-i cu tene
Se nu mai faca o rusine!

Mergi anu invehitu in rele,
Că-ai adusu natiunei mele,
Mii dovedi de slabiciune
In cei cu sânta misiune, —
Mergi unde te-oru duce nori,
Dă cu tene tradatorii!

Mergi! — despretiulu meu te-ajunga
Ori si unde în calea-ti lunga,
Că-ai lasatu serman'a-ni tiēra
La venetici de ocara;
Si pre fii ei iubiti
Încercati si prigoniti.

Mergi! dă — te rogu cu tene
Invehitele rugine:
Lingusirea, despotismulu,
Prigonirea, nepotismulu,
Că-astea patimi si ocara
Pre toti ne-alunga din tiēra.

Si tu — anu nou, copilu de-o di —
Ce te faci a neci nu sci
De câinii si lingariri,
Si nedrepte prigoniri —
Nu te schimōsi asia
Că-ai pre dracu-n pielea ta;

Ci de vrēi se-ti mērga bene
Se mergi plānsu de ore-cene —
Baga sēma în alu teu sēnu
Ce-aduci neamului romānu?!
Că-ci de-i fi si tu-unu despotu
Ti-a rosī nasulu de-unu cōtu,

Er' de ne aduci vre-unu bene,
Capetu lungeloru suspine —
Te-omu incunună cu lauru
Te-omu scrie în cartea de auru,
Unde din a vietiei drumu
Nu-i scrisu nemeni până-acum.

Abonantii nostrii pre anulu 1882.

— Cu achitarea sumeloru solvite. —

Escelenti'a Sa Dr. Ioanu Vancea de Butes'a
Archiepiscopu si Metropolitu în Blasiu 2 fl. 50 cr. +
2 fl. p. „Preotulu Romanu.” — Escelenti'a Sa Dr. Mi-
ronu Romanulu Archiepiscopu si Metropolitu in Sibiu
5 fl., Magnif. D. Ioanu Antonelli canonicu în Blasiu
2 fl. 50 cr., Magnif. D. Eli'a Vlass'a canonicu in
Blasiu 2 fl. 50 cr., On. Domnisiōra Matild'a Pop'a
in Blasiu 2 fl. 50 cr., M. On. D. Georgiu Vlass'a
prof. gymn. in Blasiu collectante, Sp. D. Sim. P. Des-
seanu proprietariu si advocatu in Gy. Varsând 5 fl.,
On. Dōmna Elen'a Morariu preotēsca in Toporouț 5 fl.,
On. D. Antoniu Popu serginte in Alb'a Iuli'a 4 fl.,
On. Casina romāna in Oravitia 5 fl., On. Domnisiōra

Aureli'a Germanu in Sâmbotelecu 2 fl. 50 cr., On.
D. Eusebiu Popoviciu stud. gymn. in Succēv'a 4 fl.,
Sp. D. Stefanu Borgovanu capitanu c. r. distinsu
p. merite in Alb'a-Iuli'a 5 fl. (Vorukmá).

Post'a Redactiunei.

Numerulu acest'a lu tramitemu tuturor vechiloru abonanti
si altoru cunoscuti spriginitori ai literaturēi romāne — rogându-i
se benevoiēsca a-lu comunică in cerculu cunoscialorū d-sale si
a collectă abonaminte la acestu diurnalu.

Poesiile: Ventulu sutla frundi'a pica, Visulu meu, Hei copila copi-
lita, Cum te-amu cautatu eu draga, Lilisiōra gura dulce.
Nu-su pe ceriu, Cum nu-i anim'a mea tare, Pe Dum-
brava, Stēu'a mea, Adio, Suvenire — s'au inregistratu
intre cele publicānde. Altele o multime inca nu amu
apucatu a le celi mai de-amenuntulu. Ni-omu esprimă
asupra-le in N-rulu urmatoriu.